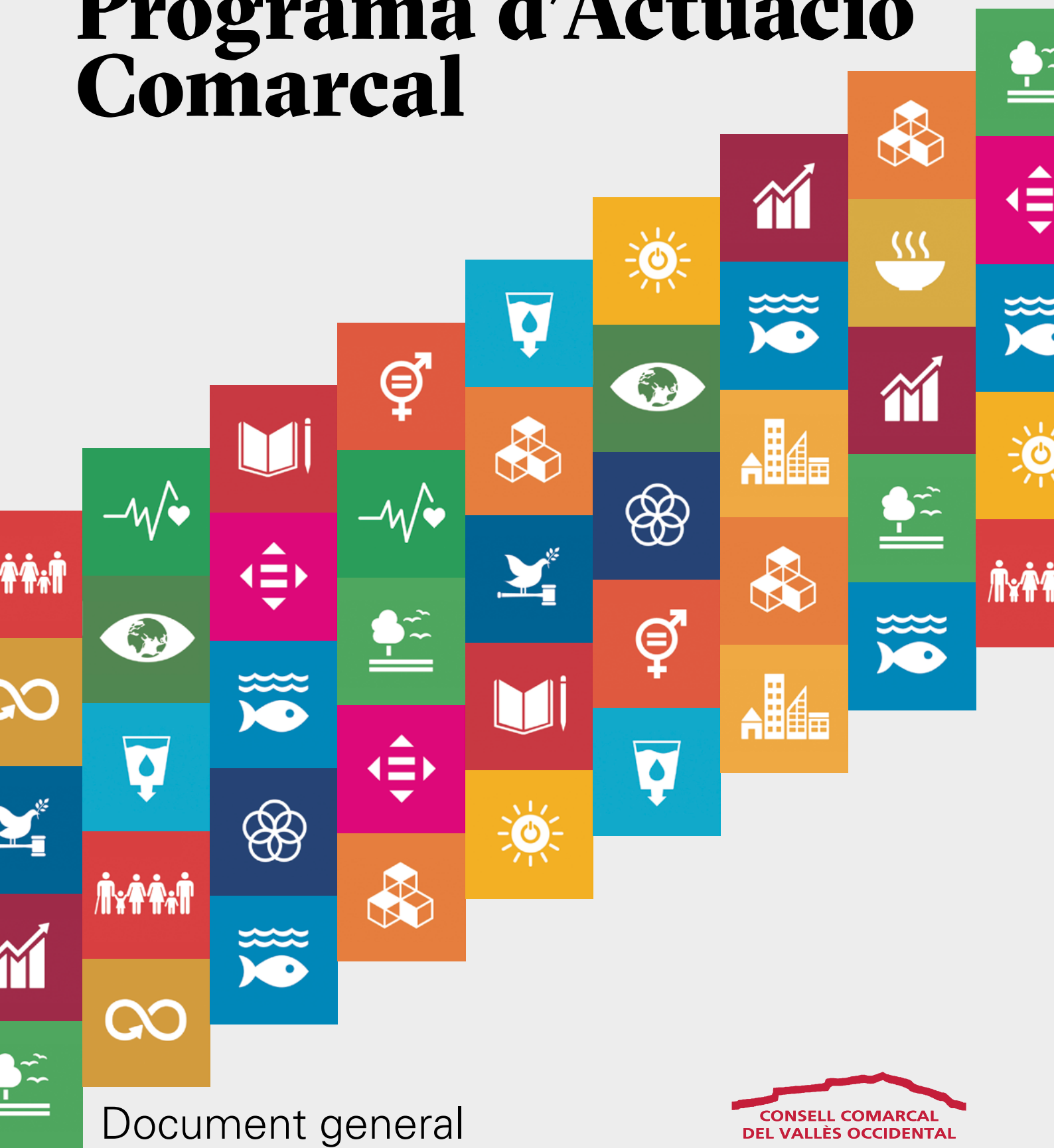

2025-2028

Programa d'Actuació Comarcal

Document general

Índex

1. Presentació	3
2. La comarca	4
2.1. Context socioeconòmic i territorial.....	4
2.2. Agenda 2030 de desenvolupament sostenible: ODS i polítiques comarcals.....	16
3. Marc estratègic i de programació	19
3.1. Principals reptes territorials del període de programació	19
3.2. Eixos estratègics	24
3.3. Corpus estratègic: missió, valors i visió.....	27
4. L'organització comarcal.....	29
4.1. Marc normatiu i competencial	29
4.2. Àrees i àmbits d'intervenció	33
4.3. Recursos econòmics	36
5. Desplegament, seguiment i avaluació	38

1. Presentació

El Programa d'Actuació Comarcal 2025-2028 (PAC) reflecteix la voluntat i el compromís de la institució per afrontar els reptes i oportunitats de futur del territori, amb una mirada oberta i sensible a les transformacions i tendències socials, mediamambientals, econòmiques i territorials que puguin incidir en el Vallès Occidental al llarg dels propers quatre anys.

Contempla la consolidació o ampliació de l'abast de les polítiques públiques que han demostrat la seva adequació a les necessitats del territori, així com el desenvolupament de noves competències o actuacions que han de permetre a la institució donar resposta a les prioritats establertes pels propers anys.

Aquest PAC incorpora els programes i les actuacions que han de permetre abordar nous models de gestió de les polítiques públiques locals, afavorir les economies d'escala i coordinació entre administracions, impulsar la millora i transformació de les infraestructures comarcals i la seva gestió, consolidant la integritat, el bon govern i la transparència de la institució.

També integra les principals prioritats de la institució per als propers anys tenint en compte els escenaris de futur que es dibuixen a llarg termini. Entre aquests destaquen la transició digital i ecològica, la promoció de models econòmics més sostenibles, la igualtat, cohesió social i protecció de les persones, especialment les més vulnerables, així com la modernització de l'administració comarcal en tots els seus àmbits.

El PAC s'entén com un document viu, dinàmic i obert que reafirma l'aposta de la institució pel treball transversal. L'objectiu és que les prioritats comarcals es transformin en polítiques i actuacions basades en la innovació permanent però també en l'impacte en el territori i les persones.

Contempla un primer apartat que situa el context socioeconòmic i territorial de la comarca, així com el marc de l'Agenda 2030 de desenvolupament sostenible i la contribució de les polítiques comarcals als Objectius de Desenvolupament Sostenible. A continuació es presenta el marc estratègic i de programació que inclou els principals reptes territorials per al període 2025-2028, els eixos estratègics en els que s'articula el present PAC i el corpus estratègic que defineix la missió, els valors i la visió de la institució.

També es recullen els principals elements de l'organització comarcal així com els mecanismes de desplegament, seguiment i avaluació previstos. Finalment, es presenta la informació detallada de les Línies i Programes que configuren els quatre Eixos estratègics sobre els que s'articulen: Governança, Inclusió i cohesió social, Impuls econòmic i Transició ecològica.

2. La comarca

2.1. Context socioeconòmic i territorial

Localització i usos del sòl

El Vallès Occidental està situat a la part central de la Regió Metropolitana de Barcelona, entre la serralada Litoral i la Prelitoral i ocupa una superfície de 583,1 quilòmetres quadrats (58.313 hectàrees), l'1,8% de la superfície total de Catalunya. Les àrees urbanitzades representen el 31,6% del territori, les zones forestals el 59,4% i els conreus un 9%.¹ D'acord amb el Pla Urbanístic de Catalunya vigent a 1 de gener de 2023, el 4,5% de la superfície de sòl urbà (2.625 hectàrees) està destinada a activitats econòmiques, de la qual prop del 90% està qualificada per a usos industrials (2.360 hectàrees) i per a serveis i logística.²

Els boscos cobreixen el 89,3% de la superfície forestal de la comarca (30.907 hectàrees) i un terç d'aquesta està formada per zones d'interès natural, concentrades al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i al Parc Natural de Collserola. El Vallès Occidental compta amb sis espais d'interès natural (PEIN), també inclosos dins de la Xarxa Natura 2000: la muntanya de Montserrat, el riu Llobregat, Gallifa, la serra de Collcardús, la serra de Collserola i Sant Llorenç del Munt.

583,1 km²

(1,8% Catalunya)

59,4%

de superfície forestal

31,6%

de superfície urbanitzada

9%

de conreus

**2.625
hectàrees**

de sòl qualificat per
activitats econòmiques

34%

de la superfície forestal
són zones d'interès
natural

¹ Idescat (2022), a partir del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

² Departament de Territori (Juny 2024). Mapa urbanístic de Catalunya. Dades bàsiques municipals i comarcals. Vallès Occidental.

Població i territori

El Vallès Occidental és, amb 949.026 habitants, la segona comarca més poblada de Catalunya i hi resideix el 12,1% de la població total catalana, segons dades del Cens a data d'1 de gener de 2023.³ Del total de població de la comarca, 483.341 són dones (50,9%) i 465.685, homes (49,1%). Respecte l'any anterior, la població comarcal ha crescut en 10.670 persones, un 1,1% més, i encadena tres anys consecutius d'incrementos. Durant els darrers dotze anys, la comarca ha guanyat població amb un ritme anual del 0,49%.

Amb 1.627,5 habitants per km², és una comarca densament poblada en comparació amb el conjunt català (246,1) i provincial (750,3). Els cinc grans municipis de la comarca, amb més de 50.000 habitants, concentren el 71,5% de la població comarcal. Les dues capitals, Terrassa i Sabadell, n'apleguen el 46,7%. Al voltant d'un de cada cinc habitants (19%) resideix en els sis municipis de grandària mitjana, de 20.000 a 50.000 habitants, mentre que el 9,5% restant es reparteix entre els 12 municipis amb menys de 20.000 habitants.

Hi ha nou municipis amb una alta densitat poblacional, superior a la mitjana comarcal. En aquest grup destaquen Badia del Vallès, Ripollet, Sabadell o Barberà del Vallès. Per l'altra banda, hi ha municipis petits amb una densitat molt baixa, lluny de la mitjana comarcal i catalana, com ara Gallifa, Rellinars i Sant Llorenç Savall.

L'evolució de l'estructura d'edat és resultat de dos factors. Per una banda, la baixa fecunditat i l'endarreriment de l'edat a la maternitat i, per l'altra, l'envelliment de la població a causa de l'increment de l'esperança de vida. Com a conseqüència, la població de més edat, amb 65 anys i més, ha augmentat a la comarca passant de representar el 13,9% de la població total l'any 2001 al 17,6% el 2023. Paral·lelament, s'ha accentuat el sobreenvelliment de la població gran, és a dir, dins de les persones majors de 65 anys continuen guanyant pes els trams d'edat més avançada, amb més de 85 anys. Avui dia aquest col·lectiu representa actualment el 2,7% del total.

La immigració ha aportat una heterogeneïtat més gran de la població vallesana en relació amb el seu origen geogràfic, nacional i/o ètnic i, també, socioeconòmic. Actualment, una de cada tres persones residents a Vallès Occidental (el 32,6%) ha nascut fora de Catalunya, als quals s'haurien d'afegir les persones nascudes a Catalunya amb

949.026
habitants
(12% Catalunya)

Densitat:
1.627,5
habitants / km²

Localització:
71,5%
cinc municipis grans
16%
sis municipis mitjans
9,5%
dotze municipis petits

Població menor de
16 anys:
16,6%

Població de 65 anys
i més:
17,6%

Població nascuda
fora de Catalunya:
32,6%

Població nascuda a
l'estranger:
16,9%

³ Idescat, a partir del Cens de població de l'INE.

antecedents migratoris, anomenades com a segona o tercera generació d'immigrants. Amb la intensificació dels fluxos migratoris, en dues dècades, el pes de les persones nascudes a l'estranger ha passat del 4,5% del total de població l'any 2001 al 16,9% el 2023 (en total, 160.493 persones), xifra per sota de la mitjana catalana (22,5%). Dins de la comarca el pes de la població nascuda a l'estranger varia notablement entre municipis, encara que tots se situen per sota de la mitjana catalana.

Finalment, les projeccions de població elaborades per l'Idescat preveuen, en l'escenari mitjà un creixement moderat de la població de la comarca a mig termini fins a arribar a 1.003.309 persones l'any 2030. En aquest període, el creixement de la població es preveu en gairebé 64.800 persones (+7%) tant per la contribució del creixement natural (6,7% del creixement total) com, sobretot, del creixement migratori (93,3%). En termes d'estructura, la població menor de 16 anys perdrà pes (fins al 14,3%), mentre que augmentarà el del col·lectiu de gent gran, amb 65 anys i més, que superarà el 20%. En conseqüència, l'any 2030, la població del Vallès Occidental serà més envellida, encara que menys que les comarques de l'entorn.

L'economia comarcal, espais d'activitat i mercat de treball

El Vallès Occidental ocupa un lloc central en el model productiu del país. Segons les últimes dades de l'Idescat, l'any 2021 la comarca va generar 29.484,70 milions d'euros en termes de Producte Interior Brut, el que representa el 12% del total de Catalunya. Aquesta proporció situa la comarca com a la segona que més aporta al conjunt de l'economia catalana, després del Barcelonès (35,9%) i per sobre del Baix Llobregat (11,1%). En relació amb la població, el PIB per habitant del Vallès Occidental es va situar en 31.400 euros, per sota de la mitjana catalana (31.600 euros) i de comarques com el Baix Llobregat (32.700 euros) i el Vallès Oriental (32.400 euros).⁴

La distribució sectorial del Valor Afegit Brut indica que la indústria és el segon sector d'activitat més important de l'economia comarcal, després dels serveis, tant per la seva contribució al valor afegit brut com en termes d'ocupació. Les diferents branques industrials representaven el 25,4% del VAB, per sobre de la mitjana catalana (19,9%), espanyola (16,8%) i europea (20,2%).

En termes de volum, la comarca és, després del Barcelonès, la que més aporta al VAB industrial català, amb un 15,7%. Ambdós territoris, juntament amb el Baix Llobregat i el Vallès Oriental constitueixen la principal àrea industrial de Catalunya i una de les més importants d'Espanya. Val a dir que el pes de la indústria a la comarca ha minvat al llarg de l'última dècada: l'any 2011 n'aportava el 26,1%, 0,6 punts més, fet que contrasta amb l'evolució del conjunt català i altres comarques de l'entorn. El canvi en l'estructura productiva comarcal es fa encara més palès agafant com a referència l'any 2001, quan la indústria representava el 37% del VAB.⁵

Més enllà de la seva contribució a l'economia catalana, la comarca destaca per situar-se com la segona més competitiva, després del Barcelonès, segons la darrera edició de l'índex de competitivitat territorial de la Federació Empresarial del Gran Penedès.⁶ En la competitivitat del Vallès Occidental un factor clau és la disponibilitat de sòl i espais per a l'activitat econòmica (1a posició a Catalunya). La dotació de sòl industrial representa actualment el 29,4% de les zones de sòl urbà i el 4% de la superfície total, de les més elevades de Catalunya.

PIB
29.484,70 M€
(12% Catalunya)

PIB per habitant
31.400 euros

VAB indústria:
25,4%

129 polígons
(4.884 hectàrees)

25.382
empreses

426.910
llocs de treball

Atur llarga durada:
48%

Atur persones 45 anys
i més:
60%

⁴ Idescat. Producte interior brut territorial (revisió estadística 2019).

⁵ Observatori del Vallès Occidental (2024). Flaix de la indústria 2023.

⁶ Federació Empresarial del Gran Penedès (2023). Índex FEGP 2023 de competitivitat territorial.

Compta amb 129 polígons d'activitat econòmica que, d'acord amb el SIPAE, sumarien 4.884 hectàrees de sòl, el que representa el 16,7% de la superfície de sòl dels polígons catalans.⁷

Quant al teixit productiu, les últimes dades de l'Estadística de l'ocupació assalariada i autònoma segons afiliacions a la Seguretat Social que elabora l'Idescat indiquen que, a finals de l'any 2023, el Vallès Occidental comptava amb 25.382 empreses.⁸ Es tracta d'una xifra molt inferior a la que hi havia a l'inici de la crisi econòmica. Tot i la dinàmica positiva experimentada des del 2014, la recuperació del teixit empresarial es va veure interrompuda, primer, per l'alentiment de l'economia nacional i internacional cap a finals del 2018 i, més tard, per l'esclat de la pandèmia, de tal manera que en l'actualitat el nombre d'empreses és un 12% inferior al que hi havia l'any 2008.

Sectorialment, el 73,3% de les empreses pertanyen als serveis, el 14,4% a la indústria i el 12% a la construcció. Les empreses agrícoles representaven poc més del 0,2%. Atinent al nombre de persones assalariades, el 96,5% tenien menys de 250 treballadors, dins de les quals el 79% són micropimes, amb menys de 10 treballadors.

Pel que fa a l'ocupació, malgrat l'escenari actual, marcat per la inestabilitat geopolítica i l'increment de preus, la dinàmica iniciada després de la pandèmia ha impulsat la creació de llocs de treball assolint el màxim històric de 426.910 afiliacions a la comarca. D'aquesta manera, l'ocupació se situa molt per sobre del nivell pre-pandèmic (+9,5%) i de la situació que hi havia abans de la crisi econòmica del 2008 (+15%).

La distribució sectorial de l'ocupació mostra que, dins dels serveis, destaquen el Comerç, hostaleria i turisme, activitats que apleguen el 18,5% dels llocs de treball, seguit de Distribució i logística (12,6%), Serveis a les empreses (9,9%), Educació i recerca (8,9%); Edició, cultura i lleure (6,7%) i Sanitat (6,6%). Pel que fa a les activitats més vinculades amb la indústria, el gruix de l'ocupació es concentra en el Metall (6,8%), el Tèxtil-Química (5%) i l'Automoció (2,5%).

En comparar amb la situació que hi havia abans de la pandèmia, pràcticament tots els sectors han guanyat ocupació, tret del sector de l'automoció que ha perdut un 7% dels llocs de treball. Altres activitats mostren un gran dinamisme com les d'Energia, aigua i residus (35,7%), Comerç, hostaleria i turisme (+20,7%), l'Agroindústria (+13%) i activitats sociosanitàries com Serveis Socials (+17,3%) i Sanitat (13,4%).

⁷ Observatori del Vallès Occidental (2024). Flaix de la indústria 2023.

⁸ Observatori del Vallès Occidental (2024). Flaix de la indústria 4t trimestre 2023.

Tot i la tendència ascendent de l'ocupació i el descens de la xifra d'atur registrat, el pes de l'atur de llarga durada continua sent elevat: la proporció de persones aturades amb més d'un any en situació d'atur arribava al 48% a finals de 2023. Per altra banda, el col·lectiu de persones desocupades amb més de 45 anys també ha anat guanyant pes: actualment frega el 60%.

Cohesió social i urbana

Tal com constata el darrer informe Renda, pobresa i desigualtat al Vallès Occidental de l'Observatori comarcal, existeixen importants disparitats entre els municipis de la comarca en termes de renda: el municipi amb la renda mitjana més elevada (Matadepera) gairebé duplica la del municipi amb la renda més baixa (Badia del Vallès).⁹

S'identifiquen 40 seccions censals al Vallès Occidental amb una renda inferior als 10.000 euros, localitzades principalment a les capitals de comarca. En l'altre extrem, hi ha 17 seccions amb rendes molt altes, amb uns ingressos nets per persona per sobre dels 25.000 euros anuals, ubicades en els municipis com Sant Cugat del Vallès, Matadepera, Sant Quirze del Vallès i Cerdanyola del Vallès. A més, dins les grans àrees urbanes coexisteixen importants bretxes de renda.

Pel que fa a la incidència de la pobresa, l'esmentat informe estima que, l'any 2021, el 13,4% de la població vallesana vivia en risc de pobresa, el que representa 125.000 persones, aproximadament. Cal assenyalar que, des de l'any 2015, el descens en la taxa de risc de pobresa ha estat de 2,5 punts. Territorialment, la taxa de risc de pobresa comarcal és inferior a la mitjana provincial (14,9%) i catalana (16%). Existeixen 111 seccions censals amb una alta incidència de la pobresa (el 19% d'un total de 582 seccions), amb valors per sobre del 20%. Entre aquestes, la proporció de població en risc de pobresa supera el 30% en 25 seccions censals. Quant la pobresa severa, que mesura el percentatge de població amb uns ingressos per sota del 40% de la mediana, la xifra era del 5,8% a la comarca, el que representa unes 54.000 persones en situació de pobresa severa.

És la població infantil i adolescent la que es troba en una situació més desfavorida: la taxa de pobresa entre la població menor de 18 anys de la comarca arriba al 19,8%, valor molt superior a la del grup d'entre 18 i 64 anys (8,5%) i a la de la població gran, de 65 anys i més (5,2%). En el cas de la nacionalitat, les diferències són encara més accentuades. Quatre de cada deu persones amb nacionalitat estrangera residents a la comarca es troben en risc de pobresa (40,6%). Aquesta proporció és més de 30 punts superior a la de la població amb nacionalitat espanyola (10%).

Renda mitjana per persona:

15.715 euros

Renda mitjana per llar:

44.379 euros

Taxa de risc de pobresa:

13,4%

Taxa de pobresa severa:

5,8%

⁹ Observatori del Vallès Occidental (2023). Renda, pobresa i desigualtat al Vallès Occidental. Anàlisi de les dades de l'Atlas de Distribució de la Renda de les Llars. Any 2021.

Gènere

Les dades del mercat laboral analitzades amb perspectiva de gènere en el darrer informe Les Dones al mercat de treball de l'Observatori comarcal constaten que les dones continuen situant-se en una posició de desigualtat, la qual es reflecteix en un menor salari, un major pes en l'atur registrat (especialment, el de llarga durada), una forta segregació horitzontal i vertical i unes pitjors condicions contractuals, entre altres aspectes. Aquests àmbits del món laboral on les dones parteixen aquestes situacions es veuen agreujats quan es creuen amb altres eixos de discriminació com són l'edat o la nacionalitat.

Les dones representen el 90% de les afiliacions al sector serveis i, per contra, la població afiliada masculina té un major pes a la indústria i a la construcció, amb aproximadament 10 punts més que la femenina en ambdós sectors.

Segons les dades de desembre de 2023, el col·lectiu femení destaca per tenir un pes més elevat en l'atur de molt llarga durada: el 37,5% del total de dones desocupades fa més de 2 anys que no treballen, enfront del 29,5% del total d'homes en atur.

Malgrat la disminució de la diferència salarial entre gèneres en els darrers anys, les dones continuen tenint un sou de gairebé 6.500 euros anual inferior i la bretxa salarial se situa en el 18,8% per l'any 2022, segons dades de l'informe de Salaris. També s'observen aquestes diferències estructurals en el nivell de cobertura de les prestacions per desocupació.

Per una altra banda, en relació amb la violència masclista, l'informe Dades anuals de Violència contra les Dones destaca el creixement de les denúncies per violència de gènere dels darrers anys i l'increment de les sentències condemnatòries. El 2023 es van presentar 2.550 denúncies per violència de gènere als partits judicials del Vallès Occidental, un 7,2% més que durant l'any anterior. És la xifra més elevada des de 2007 (any en què es va començar a recollir dades).

Una de les dades més destacades en l'àmbit judicial és que es continuen denegant més de la meitat de les ordres de protecció. De les 466 ordres de protecció tramitades durant el 2023, el 52,6% han estat denegades.

Bretxa salarial de gènere:

18,8%

Bretxa de gènere de les pensions de jubilació:

42,8%

**33 dones
assassinades**

per violència de gènere
des de 2007

Proporció d'ordres de protecció denegades:

52,6%

Infància i adolescència

El 2023 hi havia 177.003 infants i adolescents al Vallès Occidental, el que representa el 18,6% del total de la població. És la segona comarca de la província de Barcelona amb el pes relatiu més elevat de persones menors de 18 anys, és a dir, és una de les comarques més rejoyenides de la província de Barcelona, amb tres punts per sobre del conjunt de Catalunya (15,7%). La comarca, com la majoria de les societats occidentals, s'enfronta a una pèrdua de població infantil, tant en nombres absoluts com en el pes que representen sobre el total de la població. El segment d'edat que registra una disminució més elevada en els darrers deu anys és la franja d'edat de menys de 6 anys, amb un decreixement progressiu per sobre del 3% interanual.

Segons les dades de l'informe Ajuts de menjador en el Vallès Occidental, les sol·licituds i la concessió dels ajuts presenten una tendència progressiva de creixement des del curs 2013- 2014. En el curs 2023-2024 s'han atorgat 23.990 beques, un 4% més que el curs anterior. Els resultats de l'explotació de les dades indiquen que més d'un quart de l'alumnat de la comarca (25,9%) conviu en famílies que es troben en risc de vulnerabilitat econòmica.

Un altre segment de població que pateix exclusió social és la població infantil i adolescent amb capacitats diverses. El 2023, la població menor de 16 anys amb algun tipus de discapacitat representa el 7,2% de les persones amb discapacitat a la comarca, dos punts superior a la proporció del conjunt de Catalunya (5,4%) i de les més elevades del territori.

Els resultats de l'enquesta a la població adolescent de l'Àrea Bàsica del Vallès Occidental indiquen una sèrie de situacions emocionals que la majoria d'adolescents diuen haver experimentat en els darrers mesos, sent l'estrès i els canvis emocionals les que encapçalen la llista.

Població menor de
18 anys:

177.003

Taxa de pobresa de la
població menor de
18 anys:

19,8%

**29.990 ajuts
individuals de
menjador**

concedits en el curs
2023-24

Taxa d'incidència dels
ajuts de menjador pel
curs 2023-24:

25,9%

Habitatge

El Vallès Occidental disposa d'un parc residencial constituït per 394.659 habitatges en edificis residencials, segons el Cens del 2021. L'habitatge d'ús principal representa el 88%, mentre que el 12% és secundari, de segones residències i habitatges buits. El 78% són habitatges plurifamiliars i, segons el règim de tinença, el 74% són en propietat, el 20% de lloguer i el 6% restant es troben sota altres formes.

La comarca destaca per tenir un parc relativament més nou, atès que la meitat dels habitatges varen ser construïts entre 1980 i 2021. El parc residencial també destaca per tenir, en general, una millor classificació energètica, amb habitatges de relativa millor qualitat i menys consum. D'acord amb la seva qualificació, el 24,7% dels immobles certificats a la comarca tenen baixa eficiència, mentre que el 58,2% obtenen una qualificació mitjana. Una proporció menor de les edificacions, el 17%, han assolit la qualificació d'alta o molt alta eficiència.¹⁰

A la comarca els preus de l'habitatge han experimentat un fort increment els darrers anys. En la compravenda, el preu mitjà ha augmentat un 2,1% i se situa en una mitjana de 2.375 euros el metre quadrat. Des del 2018, el preu de compravenda acumula un increment de gairebé el 20%, superior a la mitjana provincial (+16,7%) i catalana (+16,7%). En el segment de lloguer, el preu mensual repunta un 5% després del parèntesi que es va produir l'any 2021 per l'aplicació de la llei de contenció de lloguers, entre altres factors. Igual que en la compravenda, des del 2018 el cost del lloguer s'ha encarat prop d'un 20% arribant al seu màxim l'any 2022, amb una mitjana de 764 euros mensuals. Cal tenir en compte, però, que existeixen diferències importants en els preus de l'habitatge entre els municipis de la comarca.

Aquest creixement ha estat superior al de la renda de les llars i, en conseqüència, l'esforç teòric d'accés a un habitatge ha crescut de manera sostinguda fins a situar-se al voltant del 28,8% l'any 2020, d'acord amb les estimacions de l'Observatori comarcal.

Un altre indicador essencial per mesurar la crisi d'assequibilitat és el nombre de sol·licitants d'habitatge protegit. Les darreres dades disponibles indiquen que hi ha 14.259 inscripcions vigents, el doble que en 2015. Tanmateix, el parc d'habitatge públic no disposa dels recursos necessaris per fer front a l'augment de la demanda atès que la construcció d'HPO ha estat molt limitada a la comarca: tretze municipis no han engegat cap promoció des del 2018 i, d'aquests, sis no n'han iniciat cap des del 2008.

394.659
habitatges

en edificis residencials

Principals:

88%

Plurifamiliars:

78%

En propietat:

74%

Any de construcció:

50%

període 1981 – 2021

Qualificació energètica:

24,7%

baixa eficiència

¹⁰ Observatori del Vallès Occidental (2023). Informe anual de l'habitatge al Vallès Occidental.2022.

Infraestructures i mobilitat

La mobilitat al Vallès Occidental ha experimentat notables canvis en els darrers anys per tres factors principals, d'acord amb les conclusions de l'informe de seguiment del Pla Específic de Mobilitat del Vallès (PEMV).¹¹ En primer lloc, l'increment de la població dels vallesos i de la població ocupada. En segon lloc, per la recuperació postpandèmia amb canvis en el repartiment modal a favor del vehicle privat. I per últim, per l'alliberament dels peatges de les autopistes que ha impactat fortament en la distribució del trànsit a la xarxa de carreteres.

A més, la renovació del parc mòbil s'ha produït amb un ritme menor del previst a causa no només de l'impacte de la pandèmia sinó també per la crisi de les cadenes de subministrament. Això s'ha traduït en un envelliment del parc de vehicles, una demora en la substitució dels vehicles de dièsel pels de benzina i la poca penetració dels vehicles híbrids o elèctrics.

Pel que fa a les emissions de gasos d'efecte hivernacle i contaminants, hi ha hagut una evolució força diferent en funció de la tipologia d'emissions. Quant al CO₂, les estimacions apunten a que s'ha produït un increment de l'1,7% (allunyat de l'objectiu del propi PEMV de reducció d'un 7,1% pel 2026). Pel que fa al diòxid de nitrogen, hi ha hagut una reducció del 21,7% - propera a l'objectiu de reducció del 25%. Finalment, per a les PM₁₀, la reducció ha estat del 12,5% (alineada amb l'objectiu del PEMV de reducció fins al 22,4%).

¹¹ Generalitat de Catalunya (2023). Pla Específic de Mobilitat del Vallès. Informe de seguiment 2022.

Medi ambient i sostenibilitat

Pel que fa a la generació de residus, segons dades del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural¹², l'any 2022 els municipis de la comarca van generar 394.948 tones de residus procedents de les activitats domèstiques, del comerç, d'oficines o serveis.¹³ La generació per habitant s'ha situat en 420 kg per habitant a l'any, el que representa 1,2 kg de residus per habitant i dia, quantitat similar a la mitjana espanyola (1,2) i inferior a la mitjana catalana i europea (1,4). El volum absolut i relatiu de residus recollits de forma selectiva el 2022 va ser de 179.781 tones, el 45,5% del total de residus generats. Aquest volum representa 191 kg per habitant i any.

Per la seva banda, el Consorci per a la Gestió de Residus del Vallès Occidental, indica que, als municipis membres, el 2023 la recollida selectiva arriba al 44'5% amb grans diferències entre municipis: set municipis superen el 80% de recollida selectiva, mentre que uns altres vuit municipis no arriben al 55%. En comparació al 2022 aquest percentatge s'ha estancat (+0'4%). La generació de residus ha baixat un 2'5% en aquests municipis.

Així mateix en relació a l'aigua, els darrers anys, la situació a Catalunya ha estat marcada per la manca de precipitacions, la reducció del volum d'aigua als embassaments, l'increment de l'extracció d'aigua subterrània i la generació d'aigua reutilitzada i dessalada. D'acord amb l'Agència Catalana de l'Aigua, actualment el consum mitjà d'aigua d'ús domèstic a Catalunya és de 111 litres per habitant i dia. A la comarca, durant l'any 2023, el consum total d'aigua va ser de 56,5 milions de m³, del qual el 63,6% va ser per a ús domèstic i la resta, per a activitats econòmiques i industrials. El consum mitjà d'aigua d'ús domèstic va ser de 103 litres per habitant i dia, essent inferior a la mitjana de Catalunya i un dels més baixos a l'àmbit comarcal. El Vallès Occidental, igual que el conjunt de Catalunya, mostra una evolució a la baixa pel que fa al consum d'aigua domèstica.¹⁴

Residus municipals:

394,9 tones

Residus per habitant:

470 kg / any

Recollida selectiva:

45,5%

191 kg per habitant per any (l'any 2020)

Generació de residus industrials:

714 milers de tones

Consum d'aigua domèstica:

103 litres per habitant per dia

¹² Agència de Residus de Catalunya (2024). Estadístiques de residus municipals i Estadístiques de residus industrials

¹³ Dels 23 municipis que formen la comarca, 16 municipis estan integrats en la gestió de residus del Consorci per a la Gestió de Residus del Vallès Occidental. La gestió als 7 municipis restants (Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Castellbisbal, Cerdanyola del Vallès, Montcada i Reixac, Ripollet i Sant Cugat del Vallès) correspon a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB).

¹⁴ Observatori del Vallès Occidental (2024). Consum d'aigua al Vallès Occidental a <https://www.consellvallesoccidental.cat/observatori/aigua/>

2. La comarca

2.2. Agenda 2030 de desenvolupament sostenible: ODS i polítiques comarcals

Agenda 2030 i Objectius de Desenvolupament Sostenible

El mes de setembre de 2015 va tenir lloc la Cimera Mundial sobre el Desenvolupament Sostenible en el marc de la qual els membres de l'Assemblea General de Nacions Unides van aprovar el document "Transformar el nostre món: l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible".

Aquesta agenda, amb caràcter universal i voluntat transformadora, s'entén com a marc global i pla d'acció en favor de les persones, el planeta i la prosperitat, amb un enfocament multidimensional de les tres dimensions del desenvolupament sostenible: econòmica, social i ambiental. Els principis que l'orienten contempnen l'experiència i en les lliçons apreses dels Objectius del Mil·lenni per al 2015 però pretenen ampliar el seu abast i visió:

- No deixar a ningú enrere: és per a tothom.
- Caràcter global: aborda els reptes globals més urgents del nostre temps.
- Naturalesa universal: és d'aplicació a tots els països del món independentment dels seus nivells d'ingressos.
- Integralitat: és integral i interconnectada en totes les seves dimensions i a tots els nivells: entre objectius, entre països i entre nivells global, regional i nacional.
- Inclusiva: implica a tots els nivells de govern, a tots els actors interessats i a totes les persones en un esforç inclusiu i col·lectiu per al desenvolupament sostenible.

- **Mesurable:** posa un èmfasi especial en la necessitat de mesurar l'acompliment i els resultats a través d'un conjunt d'indicadors per avaluar l'assoliment dels ODS i extreure lliçons i recomanacions.

Aquests principis s'interrelacionen amb **cinc dimensions fonamentals**, coneguts com "les 5 P del desenvolupament sostenible":

- **PERSONES:** "posar fi a la pobresa i la fam, en totes les seves formes i dimensions, i vetllar perquè tots els éssers humans puguin realitzar el seu potencial amb dignitat i igualtat i en un medi ambient saludable"
- **PROSPERITAT:** "vetllar perquè tots els éssers humans puguin gaudir d'una vida pròspera i plena, i perquè el progrés econòmic, social i tecnològic es produeixi en harmonia amb la natura"
- **PLANETA:** "protegir el planeta contra la degradació, a través, entre d'altres, d'un consum i una producció sostenibles, una gestió sostenible dels recursos naturals i accions urgents per a fer front al canvi climàtic, de manera que pugui satisfer les necessitats de les generacions presents i futures"
- **PAU:** "promoure societats pacífiques, justes i inclusives, sense temors ni violència. No hi pot haver desenvolupament sostenible sense pau, ni pau sense desenvolupament sostenible"
- **PARTENARIATS:** "mobilitzar els mitjans necessaris per a implementar aquesta Agenda mitjançant una Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible revitalitzada, que es basi en un esperit d'una solidaritat mundial més àmplia i se centri particularment en les necessitats de les persones més pobres i més vulnerables, amb la participació de tots els països, tots els actors i totes les persones"

Aquestes dimensions es materialitzen en 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i 169 fites que pretenen articular de forma global els àmbits d'intervenció necessaris per a assolir un desenvolupament sostenible i abordar, de forma conjunta, els grans reptes globals, així com, els locals.

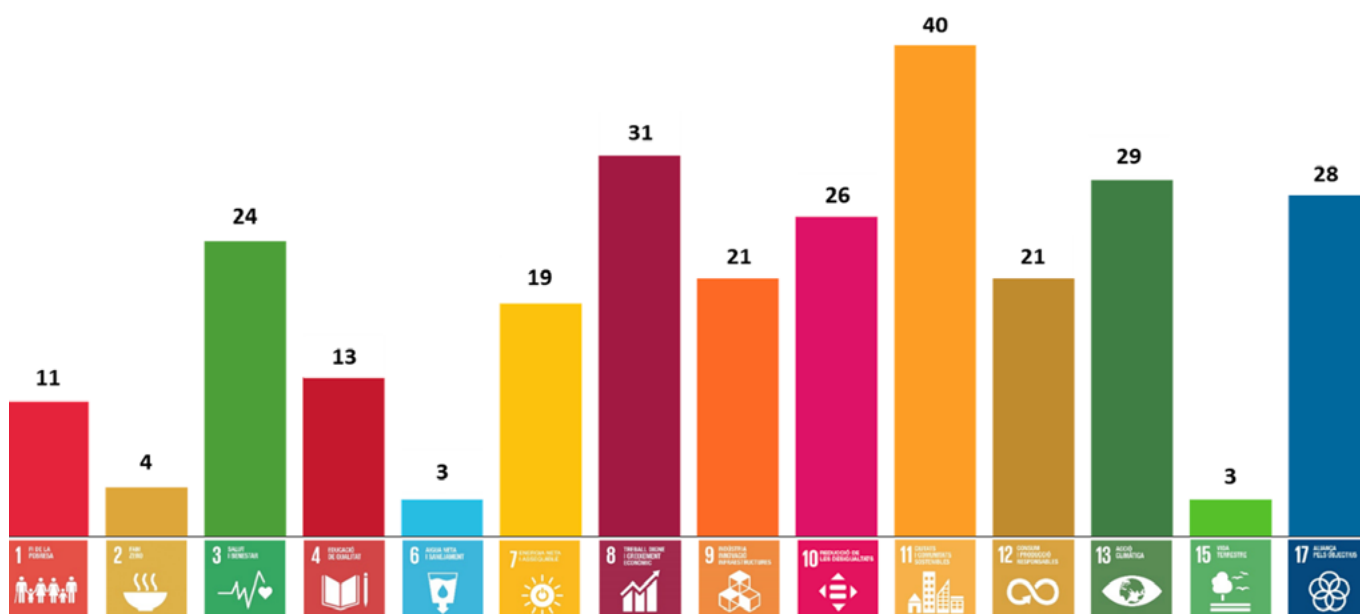
Els ODS i les polítiques comarcals

L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible interpel·la als governs de tots els nivells a impulsar, implementar i aconseguir les fites marcades en els ODS. Aquests permeten trobar la coherència entre polítiques locals i maximitzar sinergies entre elles a favor d'uns objectius comuns.

Les polítiques comarcals, per la seva proximitat al territori i les persones, són un element clau per a l'assoliment dels ODS i la seva contribució global és un dels objectius clau per als propers anys.

Així, el present PAC contempla, per a cadascun dels 82 Programes que configuren la seva estructura, l'alineament als diversos ODS als que contribueixen mitjançant el desenvolupament de les actuacions i serveis que els integren. A continuació es presenta un gràfic en el que es recull per a cada ODS el número de programes que els integren.

Tanmateix, destacar que aquest gràfic no recull els ODS 5 i 16 atès que es consideren transversals al conjunt dels 82 Programes que es recullen en aquest PAC:

3. Marc estratègic i de programació

3.1. Principals reptes territorials del període de programació

El Vallès Occidental és un territori amb grans fortaleses i oportunitats, però també sensible a factors globals i canvis disruptius que afecten la qualitat de vida, el desenvolupament urbà, el medi ambient i l'entorn natural.

Les polítiques públiques han d'adaptar-se constantment al context social, econòmic i mediambiental canviant, afrontant emergències climàtiques, sanitàries, socials i econòmiques que requereixen decisions immediates i influencien el model de comarca a llarg termini. Així mateix, les tendències a mig i llarg termini plantegen escenaris complexos i incerts, exigint flexibilitat en la planificació de polítiques.

Desenvolupar nous models en la gestió de residus

La llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular marca uns objectius en matèria de residus molt exigents, i que fan que sigui necessari un canvi radical dels hàbits de separació i generació de residus per part de la ciutadania, i per tant, un canvi profund de les mesures de les administracions locals per corresponsabilitzar la ciutadania en un nou model de gestió de residus. Conseqüentment les administracions públiques tenen la responsabilitat d'implementar models de gestió, polítiques i sistemes eficaços per minimitzar la generació de residus, maximitzar la seva valorització i mitigar el seu impacte ambiental. Així mateix, també serà clau la participació activa i responsable de la ciutadania.

Al llarg dels propers anys s'hauran d'abordar diversos reptes en relació amb aquest àmbit: reduir la generació de residus fomentant hàbits de consum responsable, reutilització i reparació de producte; establir solucions diferenciades i especialitzades en funció del tipus de residus; desenvolupament de models que optimitzin els costos, assegurant la sostenibilitat financera del sistema a llarg termini; foment de la

corresponsabilitat ambiental entre la ciutadania, l'adopció de pràctiques sostenibles i la participació en iniciatives de sensibilització i educació ambiental; incorporació de tecnologies innovadores per optimitzar processos, millorar l'eficiència i reduir l'impacte ambiental de la gestió de residus; establir noves fórmules de col·laboració entre administracions i amb el sector privat; entre d'altres.

Lluitar contra el canvi climàtic i els seus efectes

El canvi climàtic representa un desafiament complex i multifactorial que exigeix una resposta integral per part de les administracions públiques. Per abordar aquest desafiament de manera efectiva, és fonamental adoptar un enfocament estratègic i holístic que permeti la construcció d'un futur més sostenible, resilient i equitatiu per a tots, abordant de manera efectiva els reptes del canvi climàtic i els seus impactes específics al Vallès Occidental. Aquest és un fenomen complex i en constant evolució que requereix que les estratègies i polítiques siguin flexibles i adaptables per respondre a noves circumstàncies i desafiaments emergents.

Caldrà augmentar la resiliència ambiental, social i econòmica de la comarca davant del canvi climàtic impulsant mesures en el medi natural, en l'espai públic, en el medi hídric, entre d'altres. També caldrà seguir potenciant l'ús d'energies renovables tant en la mateixa administració com en les empreses i ciutadania, impulsar la mobilitat sostenible i la creació de noves infraestructures que la facilitin, fomentar la col·laboració entre administracions, involucrar a la ciutadania i promoure la recerca i la innovació aplicades. També serà necessari abordar la gestió sostenible de l'aigua, ajustant la demanda, millorant les infraestructures i diversificant les fonts d'aigua.

Finalment, s'hauran de desenvolupar mecanismes àgils de coordinació entre administracions que permetin donar resposta a situacions de crisi derivades de situacions extremes (sequera, incendis, aiguats, ventades, etc.) així com impulsar accions de caràcter preventiu quan sigui possible.

Incorporar la innovació tecnològica i nous models de coneixement

La irrupció de la intel·ligència artificial (IA) en tots els àmbits (públics i privats, personals i professionals) i el massiu desenvolupament d'eines i recursos basats en aquesta ofereix a les administracions públiques una oportunitat, però també nous reptes. Aquesta es presenta

com una eina fonamental per a la transformació del sector públic, impulsant l'eficiència, la transparència i la creació de nous serveis personalitzats però també caldrà abordar aquests reptes de manera estratègica per garantir la protecció de dades, la privadesa dels ciutadans i la continuïtat dels serveis públics. La IA permetrà una major dedicació a tasques de valor afegit, prestació de serveis més ràpids, precisos i eficients (chatbots i assistents virtuals...); l'anàlisi de grans volums de dades, identificació de patrons i tendències (predicció de la demanda, manteniment preventiu), presa de decisions basada en dades i la creació públics personalitzats, entre d'altres.

Així mateix, alguns dels reptes que caldrà afrontar són l'ús responsable i ètic de la IA, respecte dels drets fonamentals i la protecció de dades, el desenvolupament de coneixement i talent en aquest àmbit, l'establiment de mesures per garantir l'equitat i la no discriminació en la presa de decisions basada en IA.

També caldrà desenvolupar serveis electrònics eficients i accessibles basats en noves tecnologies intel·ligents que permetin als ciutadans accedir a la informació i tràmits amb les administracions públiques de manera fàcil i ràpida.

Com a complement, caldrà prendre mesures proactives per enfortir la ciberseguretat de les administracions públiques, establint mecanismes segurs en l'ús i accés als sistemes així com en relació amb la protecció davant les amenaces i vulnerabilitats associades a les noves tecnologies.

Avançar en la cohesió i inclusió social

Les administracions públiques s'enfronten a un panorama social cada vegada més complex i desafiant, on la cohesió i la inclusió social es converteixen en objectius prioritaris per promoure un desenvolupament sostenible, inclusiu i just. Abordar aquests reptes de manera efectiva requereix una estratègia integral que combini mesures immediates amb iniciatives a llarg termini, que contemplin des de la reducció de les bretxes socioeconòmiques fins a la gestió dels fluxos migratoris i la protecció dels drets dels grups vulnerables.

Al llarg dels propers anys caldrà aprofundir en polítiques que permetin combatre la pobresa i que millorin les condicions de vida de les persones i famílies més vulnerables, per reduir les diferències socioeconòmiques entre diversos col·lectius i per afavorir l'accés a l'educació l'ocupació i als recursos públics. També caldrà avançar per reduir la bretxa digital promovent l'accés a internet i fomentant l'alfabetització

digital, especialment amb els grups més vulnerables. Caldrà seguir treballant en la protecció dels drets de les persones grans, de les que es troben en situació de dependència i/o amb capacitats diverses, de la infància i joventut atès que són grups especialment sensibles i vulnerables davant situacions de precarietat social, familiar i econòmica. Així mateix, s'hauran de promoure polítiques de cooperació al desenvolupament que promoguin un món amb justícia i equitat per a totes les persones i els col·lectius i garantir els drets i les diversitats que hi conviuen.

Finalment, caldrà continuar treballant per garantir la igualtat de gènere en tots els àmbits de l'esfera personal, familiar, social i laboral. En aquest darrer àmbit, caldrà posar la mirada en les polítiques d'ocupació i desenvolupament professional com a forma d'arribar a l'equitat salarial en totes les posicions i nivells, i de promocionar les dones en llocs de lideratge i de responsabilitat. També serà necessari donar prioritat a les mesures de conciliació laboral i familiar, promovent la coresponsabilitat en les tasques domèstiques i de cura. A més, per a poder assolir aquesta equitat caldrà incloure la formació en igualtat de gènere com a part del desenvolupament professional i realitzar campanyes regulars de sensibilització dirigides al personal i a la ciutadania i, en especial, cap a la població més jove. Serà necessari, també, abordar la prevenció i el tractament de la violència masclista, desenvolupant i implementant programes de sensibilització i promocionant recursos de suport a les víctimes.

Promoure el desenvolupament econòmic sostenible i l'ocupació de qualitat

En un context caracteritzat per la permanent transformació i canvi caldrà impulsar polítiques públiques que contribueixin a la consolidació d'un model de desenvolupament més sostenible, que integri de forma equilibrada la cura del medi ambient, la promoció econòmica fonamentada en els valors del territori i la responsabilitat i benestar social. Caldrà afrontar nous reptes que exigiran una visió estratègica i solucions innovadores que promoguin canvis estructurals. La promoció d'una economia sostenible i l'ocupació de qualitat esdevenen objectius prioritaris i, per aconseguir-los, és fonamental crear un ecosistema socioeconòmic dinàmic i atractiu que fomenti la captació i retenció de talent així com orientat cap a la competitivitat global.

En aquest sentit, resulta imprescindible abordar la cronificació dels col·lectius més vulnerables en el mercat laboral, especialment davant la triple bretxa: digital, de coneixement i de capacitats. La coordinació entre els agents implicats, des de les institucions públiques fins a les

empreses i el sector educatiu, és vital per impulsar polítiques més efectives que promoguin l'accés i permanència al mercat laboral.

La promoció de la indústria i sectors rellevants del territori són elements essencials per dinamitzar l'economia local i fomentar el creixement sostenible. En aquest context, el relleu generacional i la manca de vocacions en sectors clau exigeixen estratègies específiques per fomentar l'interès i la formació en aquestes àrees. Així mateix, caldrà contribuir a la transició digital i verda del teixit productiu donant suport a la seva adaptació mitjançant eines, recursos i programes que permetin transformar els processos productius i sistemes organitzatius. També serà necessari incorporar elements d'innovació que fomentin la competitivitat i productivitat amb criteris sostenibles i promovent la col·laboració amb els centres de recerca i innovació.

La mobilitat també es presenta com un desafiament clau en la competitivitat de la comarca. Repensar el model dels Polígons d'Activitat Econòmica (PAE) per adaptar-los a les noves necessitats del mercat i facilitar la connexió entre les empreses i els treballadors són fonamentals per impulsar la productivitat i el desenvolupament econòmic.

En definitiva, abordar aquests reptes estratègics de manera integral i amb una visió de futur permetrà a la comarca aconseguir un desenvolupament econòmic sostenible i garantir l'ocupació de qualitat per a tots els seus habitants. La col·laboració entre tots els agents implicats, la implementació de polítiques públiques efectives i l'aposta per la innovació seran claus per construir un futur pròsper i resiliència.

Impulsar una visió transformadora i la transferència de coneixement sobre polítiques públiques

Al llarg dels propers anys caldrà treballar per identificar bones pràctiques i projectes transformadors realitzats per altres administracions públiques o entitats. També conèixer experiències exitoses per aprendre directament d'elles i fomentar l'intercanvi de coneixement. Serà necessari promoure visites, trobades i seminaris on es puguin compartir experiències i metodologies i impulsar espais per a l'aprenentatge mutu que permetin compartir coneixements i experiències de manera contínua, assegurant així una transferència de coneixement efectiva i sostenible.

3. Marc estratègic i de programació

3.2. Eixos estratègics

El present PAC s'articula en quatre eixos estratègics que contemplen el conjunt d'actuacions i de serveis estructurades en 22 Línies i 82 Programes que pretenen dotar de coherència i/o complementarietat a les polítiques públiques que es portin a terme especialment en relació amb la seva finalitat i objectius.

Eix 1. Governança

Aquest Eix estratègic se centra en la governança com el pilar fonamental per al desenvolupament eficient i sostenible de l'administració pública. Aquest enfocament integral aborda la millora contínua dels serveis públics, l'optimització dels procediments administratius, la modernització dels equipaments comarcals, la garantia de transparència i seguretat de la informació, la millora de la comunicació, el foment del coneixement territorial i el desenvolupament d'estratègies concertades. Aquest eix estratègic de governança es basa en la integració de diverses àrees d'actuació per millorar l'eficiència, transparència i sostenibilitat de l'administració pública. Mitjançant la implementació d'aquestes línies d'actuació, es busca enfortir la institució i assegurar un desenvolupament equitatiu i sostenible de la institució.

Eix 2. Inclusió i cohesió social

L'Eix 2 se centra en garantir serveis socials bàsics a través del Servei Bàsic d'Atenció Social i la protecció contra la vulnerabilitat energètica, mentre atén famílies, infància i adolescència amb serveis especialitzats, programes socioeducatius, ajuts de menjador escolar i transport. També promou l'autonomia i l'atenció a la dependència amb suport domiciliari, inclusió de persones amb diversitat funcional i millora de l'accessibilitat. A més, assegura la convivència i cohesió social amb mesures per a la igualtat de gènere, contra la violència masclista, de suport a la diversitat afectiva, sexual i de gènere, i a migrants, joves, persones grans, i activitats educatives, de salut, benestar i esportives. També incorpora actuacions de cooperació al desenvolupament al Sud global. Fomenta l'habitatge amb oficines comarcals d'habitatge i rehabilitació, i potencia l'ocupació i la formació professional amb serveis

que milloren les oportunitats laborals, la qualitat de les ocupacions i la formació adaptada a les noves necessitats del mercat laboral.

Eix 3. Impuls econòmic

Es proposen diverses línies d'actuació per impulsar el creixement i la competitivitat. Així, es preveu donar suport a l'activitat econòmica fomentant la innovació, la cultura emprenedora i l'economia social, a més de potenciar els sectors primari, artesanal i cultural. També es contempla la transformació de Mercavallès mitjançant inversions, modernització de la gestió i promoció de la competitivitat. Pel que fa a la indústria, es vol fomentar la dinamització industrial, el desenvolupament de polígons econòmics i una indústria més verda i sostenible. A més, es busca promoure el turisme, comerç i restauració amb una gestió sostenible, millorant els productes turístics i projectant la comarca com a destinació turística, alhora que es fa suport al comerç local i els productes de proximitat.

Eix 4. Transició ecològica

Aquest Eix estratègic contempla diverses línies d'actuació per optimitzar l'ús dels recursos naturals, combatre el canvi climàtic, impulsar l'economia verda i circular, protegir el territori i millorar la gestió de residus. Així, es preveu dinamitzar els espais agraris i forestals, conservar la biodiversitat i gestionar altres recursos naturals. També es volen implementar mesures per a la transició energètica, la millora de la qualitat de l'aire, la mobilitat sostenible i l'adaptació al canvi climàtic. A més, es promourà l'economia circular i la sostenibilitat alimentària, fomentant un consum responsable. Per protegir el territori, s'apostarà per un desenvolupament urbà i territorial sostenible, la qualitat ambiental i la prevenció de riscos naturals. Finalment, es pretén millorar la gestió de residus mitjançant un servei comarcal de tractament, la gestió de la taxa corresponent i la informació i sensibilització de la ciutadania en matèria de residus.

Aquests eixos, alhora, agrupen 22 Línies de treball que integren, de forma sintètica, la informació dels diferents programes a desenvolupar al llarg dels propers anys, amb una descripció i/o objectius, els àmbits d'actuació i serveis a impulsar, els espais de concertació i treball conjunt vinculats a cada programa, els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) als que contribueixen les actuacions i els mecanismes d'execució.

Reflecteixen un conjunt d'intervencions específiques que es complementen, coordinen i/o es porten a terme conjuntament, amb visió i orientació de treball integral i transversal, en la seva execució i visió estratègica segons el marc i prioritats establertes en el període de programació.

Bases per al desenvolupament dels eixos estratègics

- **LA COOPERACIÓ INTERMUNICIPAL** per a desplegar nous instruments que permetin planificar, coordinar i/o executar les polítiques públiques impulsades per diferents administracions públiques que operen al territori. També ha de permetre compartir bones pràctiques, experimentar i posar en marxa experiències pilot i impulsar iniciatives i serveis mancomunats que donin resposta als nous reptes.
- **LA CONCERTACIÓ PÚBLIC-PRIVADA** per aprofundir en els models i fórmules de cooperació amb el teixit productiu, les entitats del tercer sector i les organitzacions de la societat civil. Es tracta de garantir la prestació dels serveis necessaris, el desenvolupament sostenible del territori i el benestar dels ciutadans i ciutadanes de la comarca. Cal consolidar i aprofundir les aliances ja existents així com també en l'establiment de nous partenariats que permetin avançar cap a una major participació i representativitat territorial.
- **L'OBSERVACIÓ I L'ANÀLISI PERMANENT** dels principals indicadors socials, econòmics i mediambientals de la comarca, per a monitoritzar l'evolució de la comarca en tots els seus aspectes per tal de dotar d'informació rellevant per a la presa de decisions i per al disseny i desenvolupament de les polítiques públiques.
- **L'ACCIÓ I LA PLANIFICACIÓ** per a permetre la coexistència de diversos ritmes i necessitats, desenvolupant actuacions que permetin avançar de forma progressiva i equilibrada al conjunt del territori. El desenvolupament de mesures pal·liatives han de permetre l'acció immediata davant situacions urgents i donar resposta a necessitats i circumstàncies contextuais del moment. Aquestes però, s'han de poder complementar amb d'altres caràcter proactiu i amb visió estratègica, que han de permetre construir i assentar les bases futures del desenvolupament social, econòmic i mediambiental de la comarca.

3. Marc estratègic i de programació

3.3. Corpus estratègic: missió, valors i visió

VISIÓ: què volem ser

Una institució eficaç i eficient que treballi de la mà dels ajuntaments de la comarca i del conjunt d'agents presents al territori per tal de fer avançar cap a una major cohesió, igualtat i benestar de la ciutadania del Vallès Occidental des d'un desenvolupament integral més sostenible social, econòmic i mediambiental i des d'un model de governança més obert i participatiu.

MISSIÓ: què podem fer

Planificar, coordinar i impulsar polítiques públiques que, amb la col·laboració i participació dels conjunt d'actors del territori, permetin donar resposta a les necessitats i als reptes socials, econòmics i mediambientals del territori posant en el centre els drets i el benestar de les persones, així com el respecte al medi ambient.

VALORS:

- **RESILIÈNCIA** per a incrementar la capacitat de fer front a situacions de crisi i per a enfortir la institució a tots els nivells i els àmbits d'actuació.
- **SOLIDARITAT** amb i entre administracions públiques per tal de garantir una qualitat de vida (en tots els seus àmbits) digna i en condicions d'igualtat per a la ciutadania de la comarca.
- **SOSTENIBILITAT** i abordatge transversal de les polítiques a impulsar, integrant les cinc dimensions fonamentals establertes per l'Agenda 2030.

- **CONCERTACIÓ** per a treballar conjuntament amb la diversitat d'agents públics i privats que operen al territori i establir acords que permetin afrontar els reptes territorials presents i futurs.
- **INNOVACIÓ** per a avançar permanentment en noves fórmules de gestió i intervenció territorial i/o sectorial.
- **COL-LABORACIÓ** institucional entre administracions públiques per a cercar la complementarietat però respectant l'autonomia dels ens locals en l'exercici de les seves competències.
- **TRANSPARÈNCIA** per a garantir el compliment dels principis de qualitat democràtica, legalitat i garantir la protecció dels drets de la ciutadania.
- **COHESIÓ TERRITORIAL** per a garantir un desenvolupament harmònic i equilibrat del conjunt del territori en totes les seves dimensions.
- **RESPONSABILITAT** social i mediambiental garantint la sostenibilitat de l'organització i enfortint la capacitat d'adaptació als nous requeriments de la societat.

4. L'organització comarcal

4.1. Marc normatiu i competencial

Fonaments

Aquest PAC ha estat elaborat a partir del marc jurídic que s'estableix al Decret legislatiu 4/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'organització comarcal de Catalunya (TRLOCC). Concretament, respon a les exigències de l'article 29 de l'esmentat text legal, que estableix amb caràcter imperatiu que els consells comarcals han d'elaborar un programa d'actuació comarcal amb una vigència de quatre anys.

El PAC, en tot cas, ha d'incloure:

- Els SERVEIS, ACTIVITATS I OBRES que haurà de portar a terme.
- La FORMA de portar-los a terme.
- Els MECANISMES DE COORDINACIÓ amb els municipis i les comarques limítrofes, així com altres administracions públiques.
- La previsió dels RECURSOS necessaris per al seu finançament.

La justificació pràctica del PAC la trobem al Decret 179/1995, de 13 de juny, que aprova el ROAS (articles 109, 140, 164, 165, 166, 167, 171, 175, 176 i 315).

Naturalesa

Pel que fa a les actuacions que es continguin en els seus documents, el PAC té caràcter vinculant per al propi Consell Comarcal, sempre que tingui atribuïdes les competències necessàries per a exercir l'activitat segons les formes d'assumpció previstes en ell mateix, i sempre que, a més, es disposi dels mitjans financers adequats. També és vinculant pel que fa als procediments, als requisits i a les condicions de l'exercici, l'assumpció o la delegació de competències.

La naturalesa vinculant del PAC no arriba fins al punt de comportar drets subjectius de tercers a exigir l'exercici de determinades competències o la prestació de serveis concrets, llevat dels casos de serveis municipals mínims assumits pel Consell Comarcal segons la Llei.

Elaboració i vigència

D'acord amb l'article 29.2 i 29.3 del TRLOCC, una vegada elaborat el PAC, serà sotmès a informació pública i informe del Consell d'alcaldies i, posteriorment, sotmès a aprovació del Ple. Per a la seva aprovació es requereix el vot favorable de la majoria absoluta del Ple.

La duració del PAC és de quatre anys, prorrogable per acord exprés.

Marc legal competencial

D'acord amb l'article 28 del TRLOCC, la comarca ha de:

- Prestar assistència tècnica, jurídica i econòmica als municipis.
- Cooperar econòmicament en la realització de les obres, dels serveis o de les activitats dels municipis.
- Garantir, subsidiàriament, la prestació dels serveis municipals obligatoris en els municipis que no estan obligats a prestar-los.
- Cooperar amb els municipis en l'establiment de nous serveis necessaris per al desenvolupament del territori.
- Establir i coordinar, previ l'informe dels ajuntaments afectats, les infraestructures, els serveis i les actuacions d'àmbit supramunicipal.

El Consell Comarcal pot exercir competències i prestar els serveis atribuïts per les vies següents:

- A.** Serveis assignats directament per una norma legal.
- B.** Serveis o competències municipals que es poden convertir en comarcals.
- C.** Serveis assumits per delegació de la Generalitat de Catalunya, de l'Estat o d'altres administracions supramunicipals.
- D.** Serveis assumits mitjançant la delegació de municipis.
- E.** Serveis declarats supramunicipals o complementaris dels municipals en relació amb les obres d'infraestructura general o complementàries per a establir o prestar els serveis municipals i per raó de la seva inclusió amb aquest caràcter en el PAC.

F. Serveis municipals mínims i funcions públiques necessàries prestats per la comarca per a la petició municipal de dispensa de la prestació o per a assegurar-ne subsidiàriament la prestació adequada, d'acord amb el que estableix la legislació de règim local.

Tant en el cas de les competències pròpies com en el de les delegacions, fins i tot les municipals, el Consell Comarcal té la plena potestat per a constituir i organitzar els serveis corresponents, determinar les modalitats de prestació i, si escau, el règim estatutari dels usuaris.

Amb aquesta finalitat, el Consell Comarcal pot utilitzar qualsevol de les modalitats de gestió dels serveis públics locals previstes a la legislació vigent. Per via de la gestió directa, el mateix Consell Comarcal pot gestionar el servei, crear un organisme autònom o crear una societat mercantil amb capital íntegrament públic. Per la via de la gestió indirecta, la gestió pot adoptar les formes de concessió, gestió interessada, concert, arrendament o societat mercantil o cooperativa amb capital social mixt.

Les funcions d'assistència i de cooperació que li corresponen s'han d'exercir tenint en compte les necessitats dels diferents municipis, tant pel que fa al nombre d'habitants com a la situació geogràfica o a la seva tipologia en funció de l'activitat econòmica predominant.

La programació dels serveis i competències del PAC és merament indicativa. Per això, la determinació concreta de prioritats o la decisió de prestació d'un servei determinat dels que s'estableixen en el present PAC és competència del Ple del Consell Comarcal i no implica en cap cas la modificació del mateix.

Regulació de l'organització comarcal

El Consell Comarcal regula la seva organització mitjançant el Reglament Orgànic del Consell Comarcal del Vallès Occidental que va entrar en vigor en data 22 de març de 1992 i en el qual es determinen els seus òrgans de govern d'assessorament i de control de l'estatut, dels membres de la corporació, del règim de funcionament i de tots els altres aspectes adients per a la seva millor organització.

Des de llavors ha regit el funcionament de l'organització comarcal amb una sola modificació, acordada pel Ple del Consell Comarcal el dia 16 de setembre de 1999, que variava l'article 66 passant a celebrar la sessió plenària ordinària cada dos mesos.

Amb posterioritat, el Govern de la Generalitat de Catalunya va promulgar el Decret legislatiu 2/2003, de 4 de novembre, per a refondre la legislació sobre l'organització comarcal de Catalunya, al qual caldrà adaptar aquest reglament.

4. L'organització comarcal

4.2. Àrees i àmbits d'intervenció

Des de la seva creació, el Consell Comarcal del Vallès Occidental ha contribuït a millorar les condicions de vida de les persones del territori, treballant conjuntament amb els ajuntaments i donant resposta, des del consens i el respecte als àmbits competencials corresponents, a les necessitats i reptes del conjunt de la comarca.

El mes de juliol de 2024 es va aprovar un nou organigrama que pretén donar resposta a la necessitat de reorganització de la institució arran de les noves competències assumides per la institució garantint una major eficàcia en la prestació dels serveis i una major eficiència en la utilització dels recursos disponibles.

En la nova organització es diferencien dos grans àmbits:

Serveis Interns, confecció en tres blocs diferenciats per matèries: Serveis Econòmics i de Recursos Humans; Serveis Jurídics, de Secretaria i de Contractació i Sistemes d'Informació i Atenció Ciutadana. Aquests tres Serveis interns s'enforteixen per a poder donar resposta a les noves competències del Consell Comarcal i per a poder dotar d'eficiència l'Organització a nivell transversal. Els Serveis Econòmics esdevenen un element clau per a poder donar resposta a les noves funcions tributàries de la institució. Així mateix s'enforteixen els serveis jurídics i els Sistemes d'Informació i Atenció Ciutadana, posant el focus en l'atenció directa a la ciutadania.

Serveis Operatius, les necessitats organitzatives i de gestió enfocades a les competències i serveis propis que ofereix el Consell comporten la simplificació de les àrees operatives, les quals operaran en dues grans Àrees: Àrea de Dinamització Territorial i Àrea de Drets Socials i d'Educació.

- **L'Àrea de Dinamització Territorial** es configura a partir dels serveis operatius que comprenen els àmbits de treball de desenvolupament econòmic i ambiental, transició energètica al teixit econòmic i social i dinamització del territori. Així, sota una unitat jeràrquica es duran a terme els següents serveis: Turisme, comerç i restauració; Indústria; Ocupació; Serveis d'Enginyeria; i les Oficines comarcals d'habitatge i d'energia. A més s'incorpora en aquesta Àrea el Projecte Estratègic Mercavallès que no només implicarà la gestió de Mercavallès, sinó també l'establiment de polítiques associades al mateix que impliquin una major expansió i eficiència del mercat de majoristes.
- **L'Àrea de Drets Socials i Educació** engloba els següents àmbits de treball: Servei d'atenció a la Infància i l'adolescència; Servei de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials; Servei de Projectes; Servei de suport a la dependència i Servei de suport al SAD i Gent Gran. També depenen d'aquesta àrea els serveis d'Educació que contempen la gestió del Transport escolar i els Ajuts individuals de menjador.

Aquesta organització es complementa amb la Unitat de Suport de Gerència i Presidència, que aglutina serveis transversals per a tota la institució, com la comunicació, l'anàlisi i obtenció de dades des de l'Observatori Comarcal per a la planificació i avaluació de les polítiques d'acció del Consell, l'impuls de les accions per a garantir la transparència i l'accés a la informació i l'Arxiu Comarcal. També amb l'Oficina Comarcal de Tractament de Residus que és fruit de l'ampliació de l'àmbit d'actuació del Consell, relativa a la competència de tractament de residus, essent una activitat a portar a terme en conjuntament i en coordinació amb el Consorci per a la Gestió de Residus.

El Consell Comarcal del Vallès Occidental, fruit de l'aplicació de la Llei 27/2013 de 27 de desembre de racionalització i sostenibilitat de l'Administració Local, té adscrit el Consorci per la Gestió de Residus del Vallès Occidental. Constituït l'any 2001 i adscrit al Consell Comarcal l'any 2014, té com a finalitat la creació, gestió i prestació, de forma unificada, de serveis i activitats d'interès comú en matèria de residus a la comarca. Té naturalesa d'entitat pública de caràcter associatiu, voluntària, amb personalitat jurídica pròpia.

Espais de participació i concertació

Per al desenvolupament de les línies d'actuació comarcals el Consell Comarcal es dota d'un conjunt d'espais de participació i concertació que, en funció dels objectius, tenen un caràcter institucional o tècnic. Aquests espais estan concebuts com a instruments per al treball

territorial per tal d'identificar necessitats d'actuació conjunta, debatre i analitzar les tendències i l'evolució dels principals indicadors del territori, dissenyar i coordinar projectes i serveis conjunts, entre d'altres aspectes.

Coordinats i/o dinamitzats pel Consell Comarcal contemplen, en molts casos, la participació d'entitats públiques i privades, d'altres administracions públiques, així com d'experts i professionals en àmbits d'actuació específics.

Així mateix al llarg del període de vigència del present PAC es podran impulsar nous mecanismes de participació i concertació que puguin donar resposta a nous reptes territorial i a l'evolució de les necessitats territorials i de la institució.

Per a cadascun dels programes que contempla el present PAC es recullen els espais de concertació i treball territorial.

4. L'organització comarcal

4.3. Recursos econòmics

El títol IV del TRLOCC fa referència al finançament dels Consells Comarcals.

Així el seu article 39 defineix com a recursos de les comarques:

- A.** Els ingressos de dret privat.
- B.** Les taxes per a la prestació de serveis o a la realització d'activitats de la seva competència.
- C.** Les contribucions especials per a l'execució d'obres o per a l'establiment, l'ampliació o la millora de serveis de la competència comarcal.
- D.** Les participacions en impostos de l'Estat i de la Generalitat establertes a favor de les comarques.
- E.** Les subvencions i els altres ingressos de dret públic.
- F.** Les multes.

Els articles 40, 41 i 42 determinen els Fons de Cooperació Local, les aportacions dels municipis i la delegació de les facultats tributàries, com altres fonts possibles d'ingressos.

En conformitat al que estableix el Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, anualment s'elabora i aprova el Pressupost General Comarcal, integrat pel pressupost del propi Consell Comarcal i pels pressupostos dels consorcis adscrits (Consorti per a la Gestió de Residus del Vallès Occidental).

Per a l'elaboració del pressupost anual s'apliquen els criteris i controls necessaris que permeten garantir l'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, consistents en la capacitat/necessitat de finança-

ment, l'estat del deute, així com també el període mig de pagament segons la normativa de morositat.

Entenent que el PAC és una eina per al desplegament progressiu dels programes que contempla, els recursos financers necessaris per a la seva execució han d'estar en coherència amb plans operatius de treball que s'elaborin en funció de les prioritats establertes anualment en matèria de polítiques públiques comarcals.

Per aquest motiu anualment es determinaran les prioritats d'intervenció així com els recursos econòmics necessaris que, sota els criteris anteriorment descrits i un cop aprovat el pressupost de l'anualitat corresponent, siguin necessaris per a la seva execució.

5. Desplegament, seguiment i avaluació

Seguiment de l'execució

Correspon al Ple del Consell Comarcal la valoració en cada cas del compliment de les seves previsions del PAC i també la interpretació, amb caràcter executiu, dels dubtes que la seva aplicació pugui comportar.

En el si del Consell Comarcal es podrà crear una comissió de seguiment amb la finalitat de realitzar aquest seguiment i proposar, si escau, els acords que hagi d'adoptar el Ple.

El Ple pot aprovar les fórmules estadístiques i d'informació que permetin avaluar en cada moment el grau de compliment del PAC al llarg de la seva vigència.

Revisió i modificació

La revisió del PAC, entès a com a alteració substancial i global del seu contingut, pot ser procedent quan el Ple del Consell Comarcal entengui que s'ha produït un desviament important en el grau de compliment de les seves previsions o quan el PAC hagi esgotat el seu abast.

La modificació puntual del contingut del PAC és procedent per adaptar-ne les previsions a les noves circumstàncies legislatives o fàctiques.

Tant la revisió com la modificació del PAC s'han de subjectar al mateix procediment de l'aprovació o al que prevegin les Lleis.

Desplegament i avaluació

Per a contribuir al desplegament de les estratègies, eixos, línies i programes continguts en aquest PAC es preveu l'elaboració d'un Pla de prioritats anual que recollirà els serveis i actuacions que es preveu desenvolupar cada any en funció de les necessitats del territori i la capacitat d'execució tècnica i pressupostària del Consell Comarcal.

El procés d'avaluació es portarà a terme anualment a partir de la creació d'un quadre de comandament que, en coherència amb els serveis i actuacions recollides en el Pla de prioritats anual, permeti establir els indicadors necessaris per a analitzar el nivell d'assoliment dels objectius establerts.

